

KUTSESTANDARD

Demineerija EOD1, tase 4

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Demineerija EOD1, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Demineerija kutsealal on demineerija EOD1, demineerija EOD2, demineerija EOD3, pommitehnik EOD4 ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerimiskeskuse töökoolituse korraldamisel ja koolitusteemade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglistikust; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

Demineerija EOD1 töö on abistada plahvatusohtliku lahingumoonu tuvastamisel ja leiukohal uuringul tuvastatud plahvatusohtliku lahingumoonu hävitamisel.

Demineerija EOD2 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult eset liigutada ja transportida üht või mitut eset.

Demineerija EOD3 töö on tuvastada plahvatusohtlikku lahingumoonu ning hinnata leitud esemete ohutustaset, teha ohutustamise protseduure ja hävitada igasugust lahingumoonu.

Pommitehnik EOD4 on spetsialist, kes on treenitud ja kvalifitseeritud hävitama esemeid, mis nõuavad eritehnikaid ja oskusi, eeskätt lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemiseks (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne).

Demineerimisinstruktor on spetsialist, kes on läbinud etapiliselt kõik demineerimise kvalifikatsioonikursused ja omandanud vastava kompetentsuse. Demineerimisinstruktori töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Demineerija EOD1 eesmärk on abistada kõrgema tasemega demineerijat pommiohu, lahingumoonoahu ja plahvatusohtu tõrjumisega seotud tegevustel maismaal ja siseveekogudel. Ta töötab kõrgema tasemega demineerija juhendamisel.

Demineerija EOD1 töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

A.2 Tööosad

A.2.1 Töö planeerimine ja korraldamine.

A.2.2 Lõhketööde tegemine.

A.2.3 Pommiohu tõrjumine.

A.2.4 Lahingumoonoahu tõrjumine.

A.2.5 Plahvatusohtu tõrjumine.

Valitavad tööosad

A.2.6 Pommikoera kasutamine EOD1.

A.2.7 Pommikoera kasutamine EOD3.

A.2.8 Pommikoera kasutamise instruktor.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsilised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab aeg-ajalt füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik töötamisel esinevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösiti, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused

bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsikaliste faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommiülikonna kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

A.4 Töövahendid

Demineerija peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, veekahur, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, GPS-seadmed, sideseadmed, röntgeniapparaat, foto- ja videokaamera, vaatlustehnilised abivahendid, pommikonteiner, tugitehnika ja -varustus (paat, ekskavaator, ATV jms).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Demineerija kutsealal töötamisel on soovitatavad järgmised isiksuseomadused, võimed ja oskused:

- lojaalsus Eesti Vabariigile, ausus, pühendumus ja seaduskuulekus;
- otsustus-, vastutus- ja eneseregulatsioonivõime, sealhulgas võime stabiilselt ja tulemuslikult töötada ka pingeolukorras ning oskus teha meeskonnatööd;
- tolerantsus, sihikindlus, avatus ja loovus ning hea suhtlemisoskus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on demineerija EOD1-I keskharidus ja läbitud demineerija koolituskavas nõutud koolitused.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Demineerija.

A.8 Reguleerimisalad demineerimiseks

Demineerimise valdkonnas töötamine on reguleeritud Eesti Vabariigis kehtivate seaduste (avaliku teenistuse seadus, päästeseadus, päästeteenistuse seadus jm), määruste ja muude õigusaktide ning IMAS-standardi (International Mine Action Standard) nõuetega.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Demineerija EOD1 kutse koosneb viiest kohustuslikust ja kolmest valitavast kompetentsist.

Selle kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 - B.2.5 ja B.2.9 (lääviv kompetents) tõendamise. Valitavatest kompetentsidest (B.2.6 – B.2.8) on võimalik valida vastava taseme kompetents pommikoera kasutamise tegevusalal. Märge valitava kompetentsi tõendamise kohta kantakse kutsetunnistusele.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Töö planeerimine ja korraldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt demineerimistöõde ohutusjuhendile; seab meeskonna jaoks töökorda demineerimisülesandel kasutatava varustuse sõltuvalt demineerimisoperatsioonist ja vastavalt demineerimistöõde juhi korraldusele; 2) valmistab ette varustuse ennetus- ja teavitustööks vastavalt kõrgema astme demineerija korraldustele. Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	
B.2.2 Lõhketööde tegemine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) abistab lõhkamiskohas demineerimistöõde juhti lõhketööde ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel vastavalt demineerimistöõde juhi korraldustele, arvestades demineerimistöõde ohutusjuhendit ja kasutades isikukaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm);	

2) abistab pommiohu tõrjumiseks tehtavate lõhketööde tegemisel; abistab vajamineva varustuse ettevalmistamisel vastavalt demineerimisjuhi korraldustele; abistab politseid ja päästjaid ohuala piiramisel vastavalt demineerimisjuhi korraldustele; hooldab pärast sündmust varustust vastavalt selle eripärale ja varustusele esitatud nõuetele;

3) abistab lõhkamiskohas demineerimistöode juhti lahingumoonaohtu tõrjumisega seotud lõhketööde ettevalmistamisel ja tagab ohuala puutumatus, piirates selle vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele, arvestades demineerimistöode ohutusjuhendit ja kasutades isikukaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm); osaleb lõhkamiskoha järelkontrollis vastavalt ohutusjuhendile, vältimaks plahvatusohtlike jääkide olemasolu; hooldab pärast sündmust varustust vastavalt selle eripärale ja esitatud nõuetele.

Teadmised:

- 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid;
- 2) plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale;
- 3) plahvatuse ohutu kauguse määramine;
- 4) plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed;
- 5) signaalid lõhketöödel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.3 Pommiohu tõrjumine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) täidab sündmuskohal demineerimisjuhi korraldusi; abistab kõrgema taseme demineerijat varustuse ettevalmistamisel vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele; kontrollib objekti vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele;
- 2) täidab sündmuskohal demineerimisjuhi korraldusi; abistab kõrgema taseme demineerijat varustuse ettevalmistamisel vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele; kasutab isikukaitsevahendeid (killuvest ja kiiver);
- 3) täidab sündmuskohal demineerimisjuhi korraldusi; abistab kõrgema taseme demineerijat varustuse ettevalmistamisel vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele; kontrollib objekti vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele; kasutab isikukaitsevahendeid (killuvest ja kiiver) vastavalt pommitehnilise kontrolli eripärale;
- 4) täidab plahvatuskohal demineerimistöode juhi korraldusi; abistab kõrgema taseme demineerijat varustuse ettevalmistamisel vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele; kontrollib sekundaarseid ohtusid vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele; kasutab vastavalt sekundaarsete ohtude iseloomule kaitsevarustust.

Teadmised:

- 1) individuaalsete kaitsevahendite kaitsevõime;
- 2) vaatlustehnilised abivahendid ja nende kasutamine.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.4 Lahingumoonaohtu tõrjumine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) käitleb tööks kasutatavat laske- ja lahingumoonat ohutult vastavalt kehtivatele seadustele;
- 2) abistab kõrgema taseme demineerijat demineerimistöodeks ettenähtud abi- ja erivahendite ettevalmistamisel; abistab kõrgema taseme demineerijat leitud lahingumoonat või selle otsimisega seotud esmatoimingute tegemisel vastavalt kehtivatele seadustele; kasutab demineerimistöodel isikukaitsevahendeid;
- 3) abistab kõrgema taseme demineerijat miinivälja, endise lahinguvälja või polügooni ja selle ümbruse märgistamisel vastavalt IMAS-standarditele (International Mine Action Standards) standarditele; teeb abitöid miiniväljal väljaspool ohuala vastavalt kõrgema taseme demineerija korraldustele; kasutab isikukaitsevahendeid vastavalt IMAS-standarditele.

Teadmised:

- 1) laske- ja lahingumoonat liigid ja ehitus;
- 2) lõhkelaengute liigid, paigaldamine;
- 3) miiniväljade paigaldamise meetodid ja miiniväljade liigid;
- 4) demineerimisgrupi taktika lahingumoonat otsimisel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

B.2.5 Plahvatusohtu tõrjumine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) abistab lõhkamiskohas demineerimistöode juhti lahingumoonaohtu tõrjumisega seotud tööde ettevalmistamisel ja tagab ohuala puutumatus, piirates selle vastavalt demineerimistöode juhi korraldustele, arvestades

demineerimistööde ohutusjuhendit ja kasutades isikukaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm); hooldab pärast sündmust varustust vastavalt selle eripärale ja esitatud nõuetele.

Teadmised:

1) plahvatuste tüübid ja parameetrid.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Valitavatest kompetentsidest (B.2.6 – B.2.8) on võimalik valida vastava taseme kompetents pommikoera kasutamise tegevusalal. Märges valitava kompetentsi tõendamise kohta kantakse kutsetunnistusele.

B.2.6 Pommikoera kasutamine EOD1	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) vastavalt kõrgema taseme demineerija juhendamisele tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; 2) õpetab välja ja treenib koera vastavalt kõrgema tasemega koerajuhi juhendamisele; 3) täidab sündmuskohal demineerimisjuhi korraldusi; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele.	
Teadmised: 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetaapid, meeled, õppimisprotsessid; 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik.	
Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	
B.2.7 Pommikoera kasutamine EOD3	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; jälgib koera tervislikku seisundit ja teavitab kõrgema taseme demineerijat veterinaarprotseduuride tegemise vajadusest; 2) õpetab koera välja ja treenib teda vastavalt kõrgema tasemega koerajuhi juhendamisele; korraldab koerale individuaalseid treeninguid vastavalt koolitusplaanile; juhendab teisi koerajuhte koerte treenimisel; 3) kasutab vastava väljaõppega koera lõhkeaine tuvastamisel; koordineerib pommikoerte kasutamist sündmuskohal; täidab sündmuskohal demineerimistööde juhi korraldusi; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele; vajaduse korral täidab sündmuskohal demineerimistööde juhi ülesandeid; teeb ettepanekuid vajalike koolituste korraldamiseks.	
Teadmised: 1) koerte koolitamise alused, instinktid, arenguetaapid, meeled, õppimisprotsessid; 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik; 3) pommikoerte kasutamise võimalused ja otstarve pommiintsididentidele reageerimisel; 4) pommiülikonna kasutamine koera koolitusel ja väljakutsetel.	
Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.	
B.2.8 Pommikoera kasutamise instruktor	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) tagab koerale igapäevase vajaliku liikumise, söötmise ja hoolduse; jälgib pommikoerte tervislikku seisundit ja koordineerib veterinaarprotseduuride tegemist; valib tööks sobilikud pommikoerad; korraldab pommikoerte varustamist vajaliku varustuse ja toiduga; hoiab end kursis koerte kasvatamise, hooldamise ja pidamise uuendustega ning juurutab neid teiste koerajuhtide seas; 2) vastavalt kehtivatele seadustele planeerib ja korraldab koerajuhtide koolitusi ning koerte treeninguid, koostab uusi või täiendab vanu õppematerjale; organiseerib koerte atesteerimist vastavalt demineerimiskeskuse aastaplaanile; hoiab end kursis eriala uute trendide ja metoodikatega ning rakendab neid koolituste korraldamisel; vajaduse korral täidab pommikoera treenimisel ja koolitamisel teiste tasemete demineerijate tööülesandeid; 3) täidab vajaduse korral sündmuskohal demineerimistööde juhi ülesandeid; kasutab individuaalseid kaitsevahendeid (killuvest, kiiver jm) vastavalt kehtivatele seadustele; kasutab vastava väljaõppega koera lõhkeaine tuvastamisel; koordineerib pommikoerte kasutamist sündmuskohal; analüüsib toimunud väljakutsete täitmist	

ja arvestab selle tulemusi koolitusplaanide tegemisel; osaleb pommikoorte kasutamise strateegiate ja taktikate väljatöötamisel vastavalt väljakutsete iseloomule.

Teadmised:

- 1) koorte koolitamise alused, instinktid, arenguetapid, meeled, õppimisprotsessid;
- 2) lõhkeainete ja lõhnamolekulide levik;
- 3) pommikoorte kasutamise võimalused ja otstarve pommiintsididentidele reageerimisel;
- 4) pommiülikonna kasutamine koera koolitusel ja väljakutsetel.

Hindamismeetod (id): praktiline töö, test.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Demineerija EOD1, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) vastavalt kehtivatele seadustele transpordib lõhkematerjali ja tagab lõhkematerjali puutumatusse sündmus- ja/või hävituskohal; abistab kõrgema tasemega demineerijat lõhkematerjali kasutamisel plahvatuse tõkestamiseks, lahingumootori hävitamisel, päästetööl ohtliku aine leviku tõkestamisel ning demineerimisõppe korraldamisel; kontrollib lõhkematerjali enne kasutamist; vastavalt demineerimistöde juhi korraldusele kasutab isikukaitsevahendeid; 2) annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi vastavalt esmaabi andmise nõuetele; 3) teeb alarmsõitu, arvestades kehtivat seadust ja demineerimistöde eripära; 4) osaleb sündmusjärgsel analüüsil, kus väljendab sündmusega seotud emotsioone, sõnastab ja väljendab oma arusaama sündmusest, sõnastab oma tegevuse põhimõtted ja seostab neid toimunuga, teeb ettepanekuid muudatusteks enda või meeskonna edaspidises tegevuses, teeb ettepanekuid saadud kogemuste edaspidiseks rakendamiseks; 5) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO5 – Andmebaasid, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt lisa 2 „Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“); 6) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ning ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt) tasemel A2 (vt lisa 3 „Keeleoskuse hindamise skaala“).	
Hindamismeetod (id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	18-03092012-01/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Ando Piirsoo, Päästeameti demineerimiskeskus Arno Pugonen, Päästeameti demineerimiskeskus Margus Möldri, Sisekaitseakadeemia Reelika Ein, Päästeamet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Õigus- ja Sisekaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	03.09.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.08.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5411 Päästjad ja tuletõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

Inglise keeles	EOD1 technician, level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	